

► Advies van de Commissie voor Afwijking |

Aan: de directeur-generaal van de algemene directie van de FOD Binnenlandse Zaken die de brandpreventie onder haar bevoegdheid heeft

**Afwijkingsaanvraag N 4176 Opslag van energiegewassen
Willem van Rubroeckstraat zn in 9000 Gent**

Koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de gebouwen moeten voldoen

1. Volledigheid en ontvankelijkheid van het dossier

Gelet op de wet van 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen, in het bijzonder artikel 2, gewijzigd bij de wet van 22 december 2003:

“ (...) Afwijkingen op de basispreventienormen zoals bepaald in § 1 kunnen worden toegestaan indien de desbetreffende constructie door deze afwijkingen een veiligheidsniveau behoudt dan tenminste gelijk is aan deze vereist door deze normen. (...) “;

Gelet op het koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de gebouwen moeten voldoen, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 18 december 1996, 19 december 1997, 4 april 2003, 13 juni 2007, 18 september 2008, 1 maart 2009, 12 juli 2012, 7 december 2016 en 20 mei 2022;

Gelet op het koninklijk besluit van 18 juli 2008 tot vaststelling van de samenstelling en de werking van de Commissie voor Afwijking;

Gelet op het koninklijk besluit van 18 september 2008 tot bepaling van de procedure en de voorwaarden volgens welke de afwijkingen op de basispreventienormen worden toegestaan;

Gelet op het ministerieel besluit van 9 november 2011 tot delegatie betreffende aanvragen tot afwijking van het koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de gebouwen moeten voldoen.

Gelet op de aanvraag om afwijking ingediend op 5 september 2025 door de aanvrager, de heer Bart Van Lathauwer, directeur van B.A.T. Services, betreffende punt 5.2, 5.6, 6.6, 7.1 en 7.2 van bijlage 6 bij het koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de gebouwen moeten voldoen, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 18 december 1996, 19 december 1997, 4 april 2003, 13 juni 2007, 18 september 2008, 1 maart 2009, 12 juli 2012, 7 december 2016 en 20 mei 2022;

stelde de aanvrager op 11 september 2025 een volledig en ontvankelijk dossier ter beschikking van de Commissie voor Afwijking.

Gelet op het advies van Brandweezerzone Centrum, ontvangen op 6 oktober 2025;

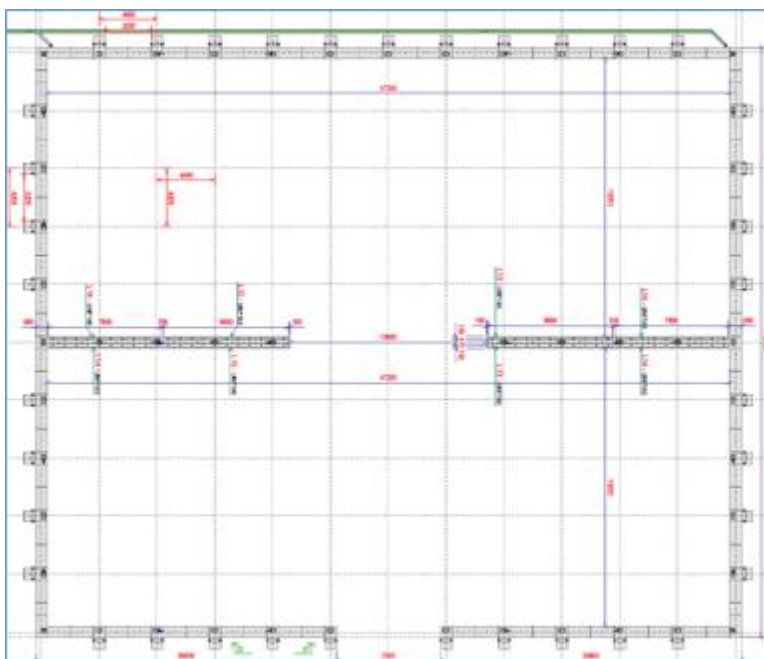
heeft de Commissie het dossier tijdens haar zitting van 21 oktober 2025 behandeld.

2. Wettelijk kader – voorstelling van het gebouw

Het gebouw betreft een nieuw op te richten opslagloods. Het gebouw wordt gebruikt voor het opslaan van energiegewassen.

Het dient bijgevolg te voldoen aan bijlagen 1 en 6 bij het koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basishoudnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 18 december 1996, 19 december 1997, 4 april 2003, 13 juni 2007, 18 september 2008, 1 maart 2009, 12 juli 2012, 7 december 2016 en 20 mei 2022;

De nieuw op te richten loods van 1850 m² omvat 1 compartiment met 4 opslagzones.

Plan van de loods

3. Afwijkingen – beraadslaging - advies van de commissie

1. Betreffende de afwijking van punt 5.2 van bijlage 6:

Punt 5.2 van bijlage 6:

“5.2 Branddetectie, waarschuwing, melding

Industriegebouwen zijn uitgerust met een passende automatische branddetectie-installatie van het type totale bewaking. Voor de industriegebouwen van de klasse A met een oppervlakte kleiner dan of gelijk aan 2000 m² volstaat een branddetectie-installatie met handbediende brandmelders.

5.2.1 Uitvoering van de branddetectie-installatie

De automatische branddetectie-installatie is ontworpen en uitgevoerd volgens de regels van goed vakmanschap. De keuze van de detectoren is aangepast aan de aanwezige risico's en in functie van een snelle ontdekking van de brand.

De branddetectie-installatie geeft automatisch een aanduiding van de brandmelding en de plaats ervan.

Deze installatie wordt bij de indienststelling en om de drie jaar gecontroleerd. Die controle wordt uitgevoerd door een controle-instelling geaccrediteerd overeenkomstig de wet van 20 juli 1990 betreffende de accreditatie van instellingen voor de conformiteitsbeoordeling of volgens een gelijkwaardige erkenningsprocedure van een andere Lidstaat van de Europese Gemeenschap of van Turkije of uit een E.V.A.-land dat partij is bij de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte. "

De vraag tot afwijking heeft betrekking op:

- het niet voorzien van een branddetectie-installatie type totale bewaking, conform aan een norm (bijv. NBN S 21-100-1).

Overwegende dat het gebouw ontworpen is voor de opslag van vaste goederen in bulk (zgn. energiegewassen). De goederen worden in bulkvakken opgeslagen op een vlakke vloer;

Overwegende dat de oppervlakte van het compartiment ongeveer 1850 m² bedraagt;

Overwegende dat het gebouw beschikt over een verbeterde bereikbaarheid;

Overwegende dat in de loods verschillende bulkgoederen kunnen opgeslagen worden, gaande van granen en zaden tot derivaten;

Overwegende dat noch de Commissie noch de brandweer de aanname van de aanvrager volgen dat er geen broei kan ontstaan;

Overwegende dat de opgeslagen goederen zowel brandbaar als onbrandbaar kunnen zijn en dat brandbare goederen wel degelijk mogelijk aanleiding kunnen geven tot broei. Daarnaast kunnen sommige opgeslagen goederen aanleiding geven tot stofexplosies (bijvoorbeeld graan). Het valt niet uit te sluiten dat zij kunnen ontbinden onder invloed van temperatuur en daarbij oxiderende stoffen produceren;

Overwegende dat elk van de opgeslagen goederen vaak eigen voorschriften hebben die het ontstaan van brand beperken;

Overwegende dat landbouwproducten of biomassa die in bulk wordt opgeslagen door gebrek aan zuurstof slechts heel traag gaan branden. De meest voorkomende oorzaak van brand is broei, waarbij biologische en chemische reacties plaatsvinden onder invloed van druk en vochtigheid. De pyrolyse als gevolg van broei is een traag proces, waarbij de brandhaard (ergens middenin de stapel) pas na tientallen uren ontdekt wordt;

Overwegende dat maatregelen nodig zijn om de broei te vermijden en zo snel mogelijk te detecteren. Een lichte temperatuurstijging in de opgeslagen goederen of een verhoogde CO-concentratie in de lucht kunnen op broei wijzen;

Overwegende dat de goederen die een risico op broei vertonen in droge omstandigheden moeten opgeslagen worden;

Overwegende dat het begin van broei op verschillende manier kan gedetecteerd worden;

Overwegende dat verontreinigingen met andere al dan niet brandbare stoffen het risico op brand en/of thermische ontbinding kunnen verhogen. Ook olielekken van de voertuigen in de loods of het gebruik van ontvlambare reinigingsproducten en dergelijke dienen daarom vermeden te worden;

Overwegende dat het van belang is om ten eerste het ontstaan van brand in de loods zoveel mogelijk te beperken, maar ook om ervoor te zorgen dat er zo min mogelijk brandbare materialen aanwezig zijn die wel deze externe brand kunnen onderhouden;

Overwegende dat de loods is opgebouwd uit beton, staal en kunststoffolie (dak);

Overwegende dat er geen informatie voorhanden is over een elektrische installatie in de loods. Vermoedelijk is wel minstens een verlichtingsinstallatie aanwezig. Het is daarbij de bedoeling om het risico op het ontstaan van brand te beperken;

Overwegende dat er slechts een beperkt aantal personen tegelijk in het gebouw aanwezig zijn. Het overgrote deel van de vloeroppervlakte zal trouwens ingenomen zijn door de bulkgoederen zodat de beschikbare oppervlakte beperkt is;

Overwegende dat de aanvrager geen alternatieve maatregelen heeft voorzien voor de detectie van brand in het gebouw (geen optische, thermische of vlamdetectie, geen handbrandmelders). Er is ook geen rekening gehouden met een ATEX-omgeving omwille van het stof dat aanwezig is in de loods.

Overwegende dat de Commissie oordeelt dat er wel degelijk vormen van detectie bestaan voor dergelijke stoffige omgevingen waar broei kan ontstaan (bijv. camera- of infrarooddetectie);

Overwegende dat geen rook- en warmteafvoerinstallatie wordt voorzien die voldoet aan de norm NBN S 21-208-1 (zie ook verder);

Overwegende dat het gebouw een vrij grote hoogte heeft van 15 m.

Overwegende dat het advies van de hulpverleningszone ongunstig is voor deze afwijking.

Besluit

Na onderzoek van de compenserende maatregelen die de aanvrager heeft voorgesteld, is de Commissie van oordeel dat voor dit punt het veiligheidsniveau niet equivalent is aan datgene dat het hierboven vermelde koninklijk besluit oplegt.

Voor de aanvraag om afwijking betreffende punt 5.2 van bijlage 6 bij het bovenvermeld koninklijk besluit geeft de Commissie een ONGUNSTIG advies op het niet voorzien van een conforme branddetectie-installatie die voldoet aan NBN S 21-100-1.

2. Betreffende de afwijking van punt 5.3 en 6.6 van bijlage 6:

Punt 5.3 van bijlage 6:

"5.3 Rook- en warmteafvoerinstallatie

Om de ontwikkeling en de verspreiding van brand en rook in het getroffen compartiment te beperken, is het industriegebouw uitgerust met een rook- en warmteafvoerinstallatie (RWA-installatie).

Dit voorschrift geldt niet voor:

- 1. een industriegebouw of compartiment dat in klasse A is ingedeeld en waarvan de totale vloeroppervlakte kleiner is dan of gelijk is aan 10 000 m² ;*
- 2. een industriegebouw of compartiment dat in klasse B is ingedeeld en waarvan de totale vloeroppervlakte kleiner is dan of gelijk is aan 500 m²;*
- 3. compartimenten voorzien van een automatische watermist-, schuim- of gasblusinstallatie of een ESFR-sprinklerinstallatie;*

5.3.1 Uitvoering van de RWA-installatie

De RWA-installatie voldoet aan de voorwaarden vastgelegd in de norm NBN S 21 208-1, behoudens punten 18 en 19 van deze norm.

Voor compartimenten waarvan de totale vloeroppervlakte kleiner is dan of gelijk is aan 2000 m² wordt evenwel de geometrische oppervlakte van de RWA-verluchters en de luchttoevoer berekend à rato van ten minste 3 % van de

totale vloeroppervlakte, dit op voorwaarde dat de hoogte van de gestapelde goederen en de hoogte van de bovenkant van de luchttoevoeropeningen maximaal 70 % van de hoogte tot de RWA-verluchters bedraagt.

5.3.2 Bediening van de RWA-installatie

De RWA-installatie wordt bediend door de automatische branddetectie-installatie, met uitzondering van die gevallen waarin het compartiment uitgerust is met een automatische blusinstallatie van het type sprinkler of ruimtebeveiliging. Ze moet eveneens handmatig kunnen worden bediend.

Indien een compartiment uitgerust is met een sprinklerinstallatie, wordt de RWA-installatie, in afwijking van NBN S 21-208-1, automatisch bediend door de alarmklep van de sprinklerinstallatie.”

Punt 6.6 van bijlage 6:

“6.6 Brandgedrag van daken

De dakbedekking van het industriegebouw behoort tot klasse B_{ROOF} (t1).

Deze vereiste is niet van toepassing op groendaken die beantwoorden aan de bepalingen van punt 5 van bijlage 7.”

De vraag tot afwijking heeft betrekking op:

- het niet voorzien van een rook- en warmteafvoerinstallatie die volledig voldoet aan de norm NBN S 21-208-1;
- de dakbedekking (kunststoffolie) die geen aangetoonde klasse voor reactie bij brand heeft.

Overwegende dat het gebouw ontworpen is voor de opslag van vaste goederen in bulk;

Overwegende dat de oppervlakte van het compartiment ongeveer 1850 m² bedraagt;

Overwegende dat het gebouw beschikt over een verbeterde bereikbaarheid;

Overwegende dat in de loods verschillende bulkgoederen kunnen opgeslagen worden, gaande van granen en zaden tot derivaten;

Overwegende dat de opgeslagen goederen zowel brandbaar als onbrandbaar kunnen zijn en dat brandbare goederen mogelijk aanleiding kunnen geven tot broei. Daarnaast kunnen sommige opgeslagen goederen aanleiding geven tot stofexplosies (bijvoorbeeld graan). Het valt niet uit te sluiten dat zij kunnen ontbinden onder invloed van temperatuur en daarbij oxiderende stoffen produceren;

Overwegende dat de loods is opgebouwd uit beton, staal en kunststoffolie;

Overwegende dat bij broei of thermische ontbinding van goederen schadelijke gassen (CO, NH₃,...) kunnen vrijkomen die geventileerd moeten kunnen worden;

Overwegende dat de rookverspreiding mogelijk wel een probleem kan zijn wanneer er brand ontstaat. Smeulbranden zijn echter vaak langdurig en vereisen het weghalen van de brandende goederen, waardoor hulpdiensten gedurende lange tijd in het gebouw zullen tussenkomen. Zonder afvoer van de rook wordt de interventie van de hulpdiensten bij een smeulende brand bemoeilijkt;

Overwegende dat er slechts een beperkt aantal personen tegelijk in het gebouw aanwezig zijn. Het overgrote deel van de vloeroppervlakte zal trouwens ingenomen zijn door de bulkgoederen zodat de beschikbare oppervlakte beperkt is;

Overwegende dat de aanvrager geen rook- en warmteafvoerinstallatie heeft voorzien die voldoet aan de norm NBN S 21-208-1;

Overwegende dat zich volgens de Commissie hoofdzakelijk 2 brandscenario's kunnen voordoen. Ofwel ontstaat broei, met trage verbranding en beperkte rookontwikkeling. In dat geval kunnen de aanwezigen de loods tijdig verlaten (in de veronderstelling dat de broei tijdig wordt gedetecteerd) en kan de brandweer in veilige omstandigheden de werkzaamheden aanvangen om de aanwezige materialen te verwijderen. Ofwel ontstaat een brand met de bijhorende rook- en warmteontwikkeling. In dat geval kunnen de aanwezigen nog altijd de loods tijdig

verlaten. De hittestraling van de brand of de rookgassen zal de dakfolie doen smelten. Daardoor ontstaat een natuurlijke rookafvoer in het gebouw;

Overwegende dat het gebouw een vrij grote hoogte heeft van ongeveer 15 m.

Overwegende dat de Commissie geen bezwaar heeft om geen rook- en warmteafvoerinstallatie volgens de norm te voorzien;

Overwegende dat het advies van de hulpverleningszone gunstig is voor deze afwijkingen.

Besluit

Voor de aanvraag om afwijking betreffende punt 5.3 en 6.6 van bijlage 6 bij het bovenvermeld koninklijk besluit geeft de Commissie een GUNSTIG advies op het niet voorzien van een rook- en warmteafvoerinstallatie die voldoet aan NBN S 21-208-1, op voorwaarde dat:

A. De opslag in de loods blijft beperkt tot energiegewassen (granen, zaden, eventuele derivaten).

Andere opslag, zoals kunstmeststoffen, brengt bijkomende brandrisico's met zich mee.

B. De opslagloods is voorzien van een (permanente) verluchting of het dak bestaat uit kunststoffolie.

Deze verluchtingsopeningen zijn ofwel permanent open ofwel openen ze automatisch indien er detectie is van brand of van concentraties van schadelijke gassen die kunnen vrijkomen.

Het voorzien van een dakbedekking uit kunststoffolie, die opbrandt als er een volontwikkelde brand ontstaat, is ook toegestaan.

De aanvrager heeft dit voorzien.

De (permanente) verluchting dient voldoende groot te zijn om de ophoping van uitlaatgassen, koolmonoxide of andere schadelijke en corrosieve gassen te beperken en de totale geometrische oppervlakte ervan is tenminste gelijk is aan 0,5 % van de vloeroppervlakte.

De verluchtingsopeningen zijn gelijkmatig verdeeld over de dakoppervlakte of de bovenzijde van de gevels van het gebouw en de maximale afmeting van de verluchtingsopening bedraagt ten hoogste 3 m.

De verluchtingsopeningen kunnen van op afstand handmatig geopend worden.

C. Broei in de opgeslagen goederen die daarvoor gevoelig zijn, moet zoveel mogelijk voorkomen worden.

De opslag van landbouwproducten en biomassa in bulk dient zo te gebeuren dat broei zoveel als mogelijk wordt voorkomen.

Daartoe dient in het dynamische risicobeheersingssysteem rekening te worden gehouden met de aard van de opgeslagen goederen, de vochtigheidsgraad, de temperatuur, de druk (m.n. afhankelijk van de hoogte van de stapeling), de ventilatie (m.n. korrelgrootte, verdichting van de goederen), de duur van de opslag, de homogeniteit van de goederen,...

Indien het risico op broei onvoldoende kan voorkomen worden, is een monitoring en/of detectie van de aanwezigheid van broei noodzakelijk. Deze kan zowel bestaan uit het manueel uitvoeren van temperatuurmetingen in de opgeslagen goederen en dit op voldoende plaatsen en op geregelde tijdstippen als uit het monitoren van het CO-gehalte in de omgevingslucht.

D. Voorzorgen worden genomen om het ontstaan van brand te vermijden.

Activiteiten die een bijzonder brandrisico in zoals bijvoorbeeld het autogeen lassen, snijbranden, booglassen, solderen, afbranden van verven of vernissen, ontvriezen, slijpen enz. mogen enkel uitgevoerd worden de risico's

voldoende gekend zijn door de uitvoerder(s) van deze werken, de nodige maatregelen getroffen worden om ontstaan van brand door deze werken te vermijden (bijvoorbeeld brandbare materialen uit de buurt verwijderen of afschermen) en de nodige blusmiddelen aanwezig zijn om een begin van brand doeltreffend te bestrijden.

Het uitvoeren van deze werken is onderhevig aan de aflevering van een vuurvergunning.

3. Betreffende de afwijking van punt 7.1 en 7.2 van bijlage 6:

Punt 7.1 van bijlage 6:

“7.1 Aantal uitgangen

7.1.1 Algemene regel

De gebruikers beschikken over ten minste twee uitgangen die toegang geven tot een veilige plaats. Het eerste gedeelte van de af te leggen weg naar deze uitgangen mag gemeenschappelijk zijn.

De uitgangen zijn gelegen in tegenovergestelde zones.

7.1.2 Slechts één uitgang

Eén uitgang is slechts noodzakelijk:

- voor de lokalen, compartimenten of bouwlagen waar tijdens de normale bedrijfsactiviteiten sporadisch een beperkt aantal personen aanwezig zijn voor onderhoud en controle van de installaties;
- wanneer voor lokalen, compartimenten of bouwlagen met minder dan 50 gebruikers, de af te leggen weg om een veilige plaats te bereiken kleiner is dan deze die gemeenschappelijk mag zijn zoals bepaald in punt 7.2.”

Punt 7.2 van bijlage 6:

“7.2 Af te leggen weg tot een uitgang

7.2.1 De af te leggen weg tot een uitgang wordt beperkt tot de afstand vermeld in tabel 6.

	<i>Gemeenschappelijk deel [m]</i>	<i>Totaal [m]</i>
<i>Zonder sprinklers</i>	30	60
<i>Met sprinklers</i>	45	90

Tabel 6 – Af te leggen weg

De wegen naar die uitgangen worden vrij gehouden. Ze zijn zodanig ingeplant dat de aanwezige personen ongehinderd een veilige plaats kunnen bereiken.

Elke uitgang of ontruimingsweg kan in geval van brand onmiddellijk gebruikt worden om het gebouw te verlaten of een veilige plaats te bereiken.”

De vraag tot afwijking heeft betrekking op:

- het voorzien van slechts 1 uitgang;
- de evacuatieafstand van het gemeenschappelijk deel (niet-gesprinklerd gebouw) bedraagt 46,55 m (> 30 m).

Overwegende dat het gebouw ontworpen is voor de opslag van vaste goederen in bulk. Er zijn 4 opslagvakken voorzien;

Overwegende dat de oppervlakte van het compartiment ongeveer 1850 m² bedraagt;

Overwegende dat het gebouw beschikt over een verbeterde bereikbaarheid;

Overwegende dat de loods is opgebouwd uit beton, staal en kunststoffolie;

Overwegende dat er slechts een beperkt aantal personen tegelijk in het gebouw aanwezig zijn. Het overgrote deel van de vloeroppervlakte zal trouwens ingenomen zijn door de bulkgoederen zodat de beschikbare oppervlakte beperkt is;

Overwegende dat de maximale loopafstand wordt overschreden als een opslagvak in de loods (bijna) leeg is. Bij normale uitbating zal dit slechts in beperkte mate voorvallen en ook beperkt zijn in de tijd;

Overwegende dat de Commissie oordeelt dat in het gebouw branddetectie moet worden voorzien (zie hierboven);

Overwegende dat de aanvrager geen rook- en warmteafvoerinstallatie heeft voorzien die voldoet aan de norm NBN S 21-208-1 (zie hierboven);

Overwegende dat het gebouw een vrij grote hoogte heeft van ongeveer 15 m. De rook van een brand kan dus stijgen, waardoor de omstandigheden om het gebouw te verlaten vrij lang veilig blijven.

Overwegende dat de Commissie geen bezwaar heeft om slechts 1 uitgang te voorzien.

Overwegende dat het advies van de hulpverleningszone ongunstig is voor deze afwijkingen. Zij oordeelt dat voor het evacueren en (buiten) afblussen van de materialen uit de loods beter 2 uitgangen worden voorzien.

Besluit

Voor de aanvraag om afwijking betreffende punt 6.6 van bijlage 6 bij het bovenvermeld koninklijk besluit geeft de Commissie een GUNSTIG advies.

4. Eindconclusie – Opmerkingen

De commissie merkt op dat het gunstige advies enkel geldt voor de voormelde afwijkingen.

De aanvrager moet de overige voor hem toepasselijke voorschriften van bijlage 1, 6 en 7 bij het koninklijk besluit van 7 juli 1994, alsook andere vigerende reglementeringen (bijv. ARAB, VLAREM, Codex over het welzijn op het werk, ...), onverminderd respecteren.

De voorzitter:

ir. Jan De Saedeleer
Adviseur